Matura 2027 z języka polskiego – poziom podstawowy. Arkusz próbny 3

Formuła 2023 · część pisemna

Czas pracy: **240 minut**

Liczba punktów: **60**

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: .....

INSTRUKCJA DLA ZDAJĄCEGO

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera wszystkie strony. Ewentualny brak zgłoś nauczycielowi.
2. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz łącznie **240 minut** i sam decydujesz, ile czasu przeznaczysz na test, a ile na wypracowanie.
3. Czytaj uważnie teksty i polecenia. Odpowiedzi zapisuj w miejscach na to przeznaczonych.
4. W zadaniach zamkniętych wybierz jedną odpowiedź i otocz kółkiem jej literę. W zadaniach otwartych odpowiadaj pełnymi zdaniami, zgodnie z poleceniem.
5. Wypracowanie musi liczyć **co najmniej 300 wyrazów**.
6. Pisz czytelnie długopisem lub piórem z czarnym tuszem. Nie używaj korektora; błędny zapis przekreśl.
7. Podczas egzaminu nie wolno korzystać z żadnych słowników.
8. Zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Arkusz przygotowany zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi na rok 2027. Nie jest to arkusz CKE ani kopia arkusza z poprzednich lat.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Arkusz 1. Część 1. Test „Język polski w użyciu”

Przeczytaj teksty 1. i 2., a następnie wykonaj zadania 1–6. Odpowiadaj własnymi słowami i tylko na podstawie tekstów, jeśli polecenie nie stanowi inaczej. Podawaj dokładnie tyle odpowiedzi, ile wskazano w zadaniu.

Tekst 1. Szuflada, która pamięta

[1] W niemal każdym domu jest szuflada, do której nikt nie zagląda na co dzień. Leży w niej stary zegarek, kilka guzików od munduru, pożółkłe listy przewiązane wstążką i fotografie z ząbkowanym brzegiem. Z punktu widzenia porządku to rupiecie: nie mają żadnej wartości, zajmują miejsce i zbierają kurz. Wystarczy jednak wziąć do ręki zegarek, który przez czterdzieści lat tykał na nadgarstku dziadka, by w pokoju zrobiło się ciasno od wspomnień. Nagle przypominamy sobie, jak dziadek nakręcał go co rano i jak pozwalał nam przyłożyć go do ucha.

[2] Rzeczy są cierpliwymi świadkami. Zwykle żyją dłużej niż ich właściciele i przechowują ślady ludzkiego życia nawet wtedy, gdy nikt już o nich nie pamięta. Archeolodzy odtwarzają codzienność dawnych społeczności na podstawie glinianych garnków, grzebieni i zgubionych monet. Muzea pokazują nie tylko korony i miecze, lecz także łyżki, zabawki i buty, bo to one najwięcej mówią o tym, jak żyli zwykli ludzie. Przedmiot nie opowie historii sam, ale bez niego wielu historii nie dałoby się już opowiedzieć.

[3] Rzeczy uruchamiają też pamięć w sposób, którego nie zastąpi żadna notatka. Francuski pisarz Marcel Proust opisał w powieści *W poszukiwaniu straconego czasu*, jak smak magdalenki – drobnego ciastka – zamoczonej w herbacie przywrócił bohaterowi obraz miasteczka, w którym spędzał dzieciństwo. Scena stała się tak słynna, że o wspomnieniu wywołanym przez smak, zapach czy dotyk mówi się czasem „magdalenka Prousta”. Każdy zna to doświadczenie: zapach pasty do podłogi, szorstkość starego swetra czy ciężar kuchennego moździerza potrafią przenieść nas w przeszłość szybciej niż najdokładniejszy opis.

[4] Przedmioty mówią wreszcie, kim jesteśmy. Obrączka przekazywana z matki na córkę, książka z dedykacją czy haftowany obrus, wyjmowany tylko na święta, łączą pokolenia, które nigdy się nie spotkały. Kiedy ludzie musieli nagle opuszczać domy – podczas wojen, wysiedleń i emigracji – zabierali często nie kosztowności, lecz fotografie, listy i drobiazgi po bliskich. Te przedmioty pozwalały im pozostać sobą w obcym miejscu.

[5] Coraz chętniej odwiedzamy też wystawy poświęcone zwykłej codzienności: dawnym radioodbiornikom, maszynom do szycia, szkolnym tornistrom i kuchennym naczyniom. Zwiedzający podchodzą do gablot z uśmiechem rozpoznania i mówią: „Babcia miała taki sam!”. Takie wystawy nie opowiadają o królach i bitwach, lecz o życiu naszych rodzin. A to życie, jeśli nie zachowamy jego śladów, zniknie szybciej niż wielka historia.

[6] Nie chodzi o to, by gromadzić wszystko. Szuflada, w której leżą tylko zepsute długopisy i stare rachunki, niczego nie przechowuje. Ale przedmiot wyrzucony bez namysłu znika na zawsze razem z historią, którą mógł przywołać. Zanim coś wyrzucimy, warto zapytać: czyje to było, co przeżyło, kto jeszcze może to pamiętać? Pamięć potrzebuje wyboru: lepiej zachować kilka rzeczy z historią niż sto takich, o których nikt nic nie wie.

[7] Świat, w którym żyjemy, uczy nas, że rzeczy są wymienne: zepsuty telefon zastępuje się nowym, a niemodny płaszcz – modniejszym. To rozsądne, gdy chodzi o sprzęty. Rzecz, która ma swoją historię, jest jednak niezastąpiona, bo nie można kupić drugiego zegarka, na który patrzył dziadek. Dbajmy więc o przedmioty, które pamiętają. To dzięki nim sami możemy pamiętać.

Tekst przygotowany do arkusza.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Tekst 2.

Tekst 2. Lekki bagaż

[1] O greckim filozofie Diogenesie z Synopy opowiadano, że mieszkał w wielkiej glinianej beczce i nie posiadał prawie niczego. Według znanej anegdoty miał jeszcze kubek, ale wyrzucił go, gdy zobaczył chłopca pijącego wodę prosto z dłoni: uznał, że dziecko pokazało mu, iż i bez tej rzeczy można się obejść. Nie wiemy, ile w tej opowieści prawdy. Pytanie, które stawia, jest jednak dziś aktualniejsze niż kiedykolwiek: ilu rzeczy naprawdę potrzebujemy?

[2] Nigdy wcześniej zwykły człowiek nie miał tylu przedmiotów co dziś. Szafy pękają od ubrań, które założyliśmy raz albo wcale, szuflady – od kabli do urządzeń, których już nie mamy. Za rzeczy płacimy przy tym dwa razy. Najpierw pieniędzmi w sklepie, potem – czasem, miejscem i uwagą: trzeba je sprzątać, naprawiać, przechowywać i przewozić przy każdej przeprowadzce. Kto ma dużo, ten dużo musi pilnować.

[3] Reklama przekonuje nas przy tym, że szczęście jest zawsze o jeden zakup dalej. Nowy telefon ma być lepszy od poprzedniego, nowa kurtka – modniejsza od tej, która wisi w szafie. Radość z zakupu trwa jednak krótko: rzecz szybko powszednieje i przestaje cieszyć, więc szukamy następnej. W tej pogoni łatwo zapomnieć, że to, co najcenniejsze – czas spędzony z bliskimi, zdrowie, przyjaźń – nie leży na sklepowej półce.

[4] Nic dziwnego, że coraz więcej osób próbuje żyć skromniej. Moda na minimalizm, czyli ograniczanie posiadanych rzeczy do tych, które są naprawdę potrzebne, nie jest jednak nowym pomysłem. Filozofowie, mnisi i pustelnicy od stuleci przekonywali, że wolność zaczyna się tam, gdzie kończy się przywiązanie do przedmiotów. Dziś do tej samej myśli prowadzi nie tyle pobożność, ile zmęczenie nadmiarem.

[5] Najtrudniej rozstać się z pamiątkami. Nie wyrzucimy serwisu, bo to po babci, ani starego fotela, bo siadał w nim dziadek. Tylko czy babcia naprawdę mieszka w serwisie, którego nikt nie używa? Pamięć o ludziach przechowujemy przede wszystkim w opowieściach, w tym, czego nas nauczyli, w powiedzonkach, przepisach i gestach, które po nich przejęliśmy. Przedmiot bez opowieści jest niemy. Dla wnuków, które nie znały babci, stanie się po prostu kolejną rzeczą do wyniesienia na strych.

[6] Rzeczy mają też dziwną władzę nad ludźmi. Nie przeprowadzimy się, bo szkoda zostawić meble. Nie wyjedziemy na dłużej, bo ktoś musi pilnować domu. Rodzeństwo potrafi pokłócić się na lata o spadek, którego nikt z nich nie potrzebuje. Kto dziedziczy mieszkanie pełne sprzętów, spędza często całe tygodnie na ich przeglądaniu i wynoszeniu, zamiast spokojnie wspominać tego, kto odszedł. Przedmioty, które miały nam służyć, zaczynają nami rządzić.

[7] Nie trzeba, jak Diogenes, wyrzucać wszystkiego. Wystarczy wybierać. Zatrzymajmy kilka rzeczy, które naprawdę coś znaczą, i opowiedzmy dzieciom ich historię – wtedy przetrwają dłużej niż pełne szafy. Resztę oddajmy tym, którzy jej potrzebują. Przez życie łatwiej się idzie z lekkim bagażem.

Tekst przygotowany do arkusza.

Zadanie 1. (0–2) Na podstawie tekstów *Szuflada, która pamięta* i *Lekki bagaż* Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1. W obu tekstach przywołano postać z historii kultury, aby wesprzeć własny wywód.	**P**	**F**
2. Autor tekstu 1. zachęca do zachowywania wszystkich przedmiotów, które zostały po bliskich.	**P**	**F**
3. Autor tekstu 2. twierdzi, że posiadane rzeczy kosztują człowieka nie tylko pieniądze.	**P**	**F**

Zadanie 2. (0–1) Na podstawie akapitu 2. tekstu 1. wyjaśnij, dlaczego autor nazywa rzeczy „cierpliwymi świadkami”.

Zadanie 3. (0–1) Czy autorzy obu tekstów tak samo oceniają rolę rodzinnych pamiątek w przechowywaniu pamięci o bliskich? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do każdego z tekstów.

Zadanie 4. (0–1) Uzasadnij, że tytuł tekstu 2. – *Lekki bagaż* – można odczytać na dwa sposoby.

Zadanie 5. (0–1) Które zdanie najlepiej streszcza pogląd autora tekstu *Lekki bagaż*? Zaznacz właściwą odpowiedź, wybraną spośród podanych A–D.

A. Warto ograniczać liczbę posiadanych rzeczy, bo ich nadmiar odbiera człowiekowi czas i swobodę.

B. Należy pozbyć się wszystkich przedmiotów, także pamiątek, tak jak zrobił to Diogenes.

C. Pamiątki rodzinne są najcenniejszym majątkiem, jaki można przekazać dzieciom.

D. Minimalizm to chwilowa moda, która szybko przeminie i nic po sobie nie zostawi.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Arkusz 1. Część 2. Test historycznoliteracki

Zadanie 7. (0–2) Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Przyszło do intercyzy. Punkt pierwszy: że w mieście
Jejmość przy doskonałej francuskiej niewieście,
Co lepiej (bo Francuzka) potrafi ratować,
Będzie mieszkać, ilekroć trafi się chorować.
Punkt drugi: chociaż zdrowa czas na wsi przesiedzi,
Co zima jednak miasto stołeczne odwiedzi.
Punkt trzeci: będzie miała swój ekwipaż własny.
Punkt czwarty: dom się najmie wygodny, nieciasny,
To jest apartamenta paradne dla gości,
Jeden z tyłu dla męża, z przodu dla jejmości.
Punkt piąty: a broń Boże! — Zląkłem się. A czego?
»Trafia się — rzekli krewni — że z zdania wspólnego
Albo się węzeł przerwie, albo się rozłączy!«
»Jaki węzeł?« »Małżeński«. Rzekłem: »Ten śmierć kończy«.
Rozśmieli się z wieśniackiej przytomni prostoty.
I tak płacąc wolnością niewczesne zaloty,
Po zwyczajnych obrządkach rzecz poprzedzających
Jestem wpisany w bractwo braci żałujących.
[…]
Zgoła przeszedł mój domek warszawskie pałace,
A ja w kącie nieborak, jak płaczę, tak płaczę.
[…]
Przekładam zbytni ekspens, jejmość zapalczywa
Z swoimi czterma wsiami odzywa się dwornie.
»I osiem nie wystarczy« — przekładam pokornie.
»To się wróćmy do miasta«. Zezwoliłem, jedziem;
Już tu od kilku niedziel zbytkujem i siedziem.
Już… ale dobrze mi tak, choć frasunek bodzie,
Cóż mam czynić? Próżny żal, jak mówią, po szkodzie».

Objaśnienia: *intercyza* – umowa przedślubna o sprawach majątkowych; *ekwipaż* – luksusowy powóz z zaprzęgiem; *apartamenta paradne* – pokoje reprezentacyjne; *z zdania wspólnego* – za obustronną zgodą; *węzeł się przerwie* – dojdzie do separacji lub rozwodu; *przytomni* – obecni; *niewczesne* – pochopne; *zgoła* – krótko mówiąc; *przeszedł* – tu: prześcignął; *przekładam zbytni ekspens* – tłumaczę, że wydatki są za duże; *z czterma wsiami się odzywa* – przypomina o czterech wsiach wniesionych w posagu; *zbytkujem* – żyjemy w zbytku; *frasunek bodzie* – dokucza zmartwienie.

Ignacy Krasicki, *Żona modna* (z *Satyr*, część pierwsza), fragmenty; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl. Pan Piotr, który dla bogatego posagu ożenił się z panną wychowaną w mieście, opowiada znajomemu o swoim małżeństwie (domena publiczna).

Podgląd • Pierwsza Ławka

7.1. (0–1) Wyjaśnij, jakie dwa zjawiska obyczajowe krytykuje Krasicki w przytoczonych fragmentach satyry.

7.2. (0–1) Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź, wybraną spośród podanych A–D.
Słowa pana Piotra „dobrze mi tak" w ostatnich wersach fragmentu świadczą o tym, że bohater

A. przyznaje, że sam zawinił, bo dla korzyści zgodził się na niekorzystne małżeństwo.

B. cieszy się z nowego, wystawnego życia, jakie prowadzi w mieście.

C. zamierza wkrótce rozwieść się z żoną i wrócić na wieś.

D. obwinia za swoje nieszczęście wyłącznie krewnych żony.

Zadanie 8. (0–2) Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.

Jan Kochanowski, *Do gór i lasów*

Wysokie góry i odziane lasy!
Jako rad na was patrzę, a swe czasy
Młodsze wspominam, które tu zostały,
Kiedy na statek człowiek mało dbały.
Gdziem potym nie był? Czegom nie skosztował?
Jażem przez morze głębokie żeglował,
Jażem Francuzy, ja Niemce, ja Włochy,
Jażem nawiedził Sybilline lochy.
Dziś żak spokojny, jutro przypasany
Do miecza rycerz dziś miedzy dworzany
W pańskim pałacu, jutro zasię cichy
Ksiądz w kapitule, tylko że nie z mnichy
W szarej kapicy a z dwojakim płatem;
I to czemu nic, jesliże opatem?
Taki był Proteus, mieniąc się to w smoka,
To w deszcz, to w ogień, to w barwę obłoka.
Dalej co będzie? Srebrne w głowie nici,
A ja z tym trzymam, kto co w czas uchwyci.

Objaśnienia: *odziane lasy* – góry porośnięte lasem; *na statek mało dbały* – mało stateczny, niepoważny; *Sybilline lochy* – groty pod Neapolem, w których według podań przepowiadała przyszłość Sybilla; *żak* – student; *ksiądz w kapitule* – duchowny zasiadający w radzie biskupiej; *w szarej kapicy a z dwojakim płatem* – aluzja do stroju zakonnego i do starań o godność opata; *czemu nic* – czemu nie; *Proteus* – mitologiczny bóg morski, który umiał przybierać dowolne postaci; *srebrne w głowie nici* – siwe włosy.

Jan Kochanowski, *Do gór i lasów* (fraszka z ksiąg trzecich, całość); tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl (domena publiczna).

8.1. (0–1) Wyjaśnij, dlaczego podmiot liryczny porównuje się do Proteusza.

PIERWSZA ŁAWKA

8.2. (0–1) Które przekonanie wyraża podmiot liryczny w ostatnim wersie fraszki? Zaznacz właściwą odpowiedź, wybraną spośród podanych A–D.

A. Trzeba korzystać z chwili, bo czas szybko mija.

B. Ziemskie życie jest marnością i należy od niego uciec.

C. Człowiek powinien przez całe życie wykonywać jedno zajęcie.

D. Starość zwalnia człowieka z myślenia o przyszłości.

Zadanie 9. (0–1) Rozstrzygnij, czy Harpagon, bohater *Skąpca* Moliera, zmienia się w zakończeniu komedii. Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do utworu.
Rozstrzygnięcie: ……
Uzasadnienie: ……

Zadanie 10. (0–2) Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.

Adam Mickiewicz, *To lubię*

«Onego czasu żyłam ja na świecie,
Marylą zwana przed laty;
Ojciec mój, pierwszy urzędnik w powiecie,
Możny, poczciwy, bogaty.

«Za życia pragnął sprawić mi wesele;
A żem dostatnia i młoda,
Zbiegło się zewsząd zalotników wiele,
Posag wabił i uroda.

«Mnóztwo ich marnej pochlebiało dumie,
I to mi było do smaku,
Że kiedy w licznym kłaniano się tłumie,
Tłumem gardziłam bez braku.

«Przybył i Józio; dwudziestą miał wiosnę,
Młody, cnotliwy, nieśmiały:
Obce dla niego wyrazy miłosne,
Choć czuł miłosne zapały.

«Lecz próżno nędzny w oczach prawie znika,
Próżno i dzień i noc płacze;
W boleściach jego dla mnie radość dzika,
Śmiech obudzały rozpacze.

«Ja pójdę!» mówił ze łzami — «Idź sobie!»
Poszedł i umarł z miłości…
Tu nad rzeczułką, w tym zielonym grobie,
Złożone jego są kości.

[…]

«Wiedziałaś, że się spodobało Panu
Z męża ród tworzyć niewieści,
Na osłodzenie mężom złego stanu,
Na rozkosz, nie na boleści.

«Ty, jakbyś w piersiach miała serce z głazu,
Ani cię jęki ubodły,
Nikt nie uprosił słodkiego wyrazu,
Przez łzy, cierpienia i modły.

«Za taką srogość, długie, długie lata,
Dręcz się w czyścowej zagubie;
Póki mąż jaki z tamecznego świata,
Nie powie na cię choć: *lubię*

Objaśnienia: *mnóztwo* – mnóstwo; *bez braku* – bez wyjątku; *nędzny* – tu: nieszczęśliwy; *z męża ród tworzyć niewieści* – stworzyć kobietę z mężczyzny (aluzja do stworzenia Ewy z żebra Adama); *na osłodzenie złego stanu* – aby osładzać ciężki los; *czyścowa zaguba* – męka czyśćcowa; *tameczny* – tamten (tu: świat żywych); *mąż* – tu: mężczyzna.

Adam Mickiewicz, *To lubię* (z tomu *Ballady i romanse*), fragment; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl (kursywa jak w wydaniu). Podróżnemu nocą na moście pękł dyszel wozu; gdy został sam w polu, zawołał: „To lubię!". Na te słowa ukazała mu się zjawa i opowiedziała swoje dzieje. Wersy 25–36 przytaczają słowa wyroku, który zjawa usłyszała po śmierci (domena publiczna).

Podgląd • Pierwsza Ławka

10.1. (0–1) Wyjaśnij, za co Maryla została ukarana i dlaczego jej kara odpowiada winie.

10.2. (0–1) Wskaż dwie cechy ballady romantycznej widoczne w przytoczonym fragmencie. Każdą zilustruj przykładem z tekstu.

Zadanie 11. (0–2) Zapoznaj się z opisem obrazu i wykonaj zadania.

Władysław Podkowiński, *Szał uniesień* – opis obrazu

Władysław Podkowiński namalował obraz *Szał uniesień* (nazywany też *Szałem*) w 1894 roku. Na ogromnym płótnie, na tle ciemnej, kłębiącej się przestrzeni, która przypomina burzowe chmury albo otchłań, pędzi czarny koń. Ma rozdęte chrapy, rozwartą paszczę i dziko połyskujące oko; wygląda, jakby wpadł w szał i nie dało się go już zatrzymać.

Na szyi konia leży naga kobieta o rudych, rozwianych włosach. Obejmuje zwierzę ramionami i przywiera do niego całym ciałem, a jej twarz wyraża zatracenie. Nie widać ziemi, drogi ani celu – koń i kobieta zdają się zawieszeni w pustce i pędzić w nieznane, jakby w przepaść.

Obraz wywołał sensację i skandal na wystawie w warszawskiej Zachęcie. W kwietniu 1894 roku malarz sam pociął swoje płótno nożem. Dzieło zostało później odnowione i dziś należy do zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie.

Opis obrazu przygotowany na potrzeby arkusza. Obraz: Władysław Podkowiński, *Szał uniesień*, olej na płótnie, Muzeum Narodowe w Krakowie.

11.1. (0–1) Na podstawie opisu wyjaśnij, co może symbolizować kobieta pędząca na grzbiecie oszalałego konia.

11.2. (0–1) Wyjaśnij, dlaczego obraz Podkowińskiego uznaje się za dzieło typowe dla Młodej Polski. Podaj dwie cechy.

PIERWSZA ŁAWKA

Zadanie 13. (0–2) Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.

Krzysztof Kamil Baczyński, *Ci ludzie*

Głowa przy głowie — taki to mur?
Twarze jak orzech twardych czaszek.
Pięści spęczniałe jak garby gór —
— nasze.
Mocno się ściska drzewiec w dłoni,
palce zamknięte na klucz od śmierci,
przez rozwalone na oścież piersi
stada czerwonych w biegu koni.
I kroków stuk jak łopat stuk,
w czarne szeregi znużonych masek
napiętnowane krzyżami dróg:
nasze? nie nasze? nasze? nie nasze?

W obłoki jakże nam daleko,
po ziemi jakże jałowo.
Dokąd płyniesz, wesoła rzeko
z obciętą głową?
Dłoń nie na sztandarze ściśnięta,
na otchłani huczącej grozą.
Malowana piosenko herosów,
gdzie ty?
Maszerują kompanie martwe
po rozciętych węzłach losu:
same hełmy i czarne bagnety.
Nie trzep rękami, braciszku,
nie wyzwolisz, nie wydrzesz z ognia krętych trąb!
Nie wyciągaj tak dłoni przed siebie,
to śmierć przyrosła do rąk,
jakby trumna przyrosła na niebie.
W dróg poszarpanych linach
motyw jak zasiek się rwie:
nasze, nie nasze, nasze, nie nasze.
To coś przypomina… Już wiem:
pęknięte serca skrzypiec.

lipiec 41 r., W-wa

Objaśnienia: *drzewiec* – drzewce, drewniany trzon sztandaru lub broni drzewcowej; *kompania* – pododdział wojska; *zasiek* – zapora z drutu kolczastego.

Krzysztof Kamil Baczyński, *Ci ludzie* (całość); tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl (domena publiczna).

13.1. (0–1) Wyjaśnij, jaką funkcję pełni powtarzane w wierszu pytanie „nasze? nie nasze?”.

13.2. (0–1) Które zdanie trafnie opisuje obraz wojny w wierszu? Zaznacz właściwą odpowiedź, wybraną spośród podanych A–D.

A. Wojna jest wspaniałą przygodą, w której młodzi żołnierze zdobywają sławę.

B. Wojna jest katastrofą, która odbiera ludziom twarze i nadzieję, a nie bohaterskim czynem.

C. Wojna jest opisana z perspektywy historyka, który rzeczowo wylicza przyczyny klęski.

D. Wojna jest wydarzeniem odległym, które nie dotyczy podmiotu lirycznego.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Arkusz 2. Wypracowanie

Lista lektur obowiązkowych, do których można się odwołać w wypracowaniu.

Lista lektur obowiązkowych

Lektury zgodne z podstawą programową z 2024 r. – zakres podstawowy: Biblia, w tym fragmenty Księgi Rodzaju, Księgi Hioba, Księgi Koheleta, Księgi Psalmów, Apokalipsy św. Jana; Jan Parandowski, *Mitologia*, cz. I Grecja; Homer, *Iliada* (fragmenty); Sofokles, *Antygona*; *Lament świętokrzyski* (fragmenty); *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* (fragmenty); *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty); William Szekspir, *Makbet*; Molier, *Skąpiec*; Ignacy Krasicki, wybrana satyra; Adam Mickiewicz, wybrane ballady, w tym *Romantyczność*, *Dziady* cz. III; Bolesław Prus, *Lalka*; Henryk Sienkiewicz, *Potop* (fragmenty); Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*; Stanisław Wyspiański, *Wesele*; Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (fragmenty); Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*; Witold Gombrowicz, *Ferdydurke* (fragmenty); Tadeusz Borowski, *Proszę państwa do gazu*; Gustaw Herling-Grudziński, *Inny świat* (fragmenty); Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem*; Albert Camus, *Dżuma*; George Orwell, *Rok 1984*; Sławomir Mrożek, *Tango*; Marek Nowakowski, *Górą „Edek”* (z tomu *Prawo prerii*); Andrzej Stasiuk, *Miejsce* (z tomu *Opowieści galicyjskie*); Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* (z tomu *Gra na wielu bębenkach*); Ryszard Kapuściński, *Podróże z Herodotem* (fragmenty). Ponadto z zakresu szkoły podstawowej: Ignacy Krasicki, bajki; Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. II, *Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII); Aleksander Fredro, *Zemsta*; Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Zakres rozszerzony (dodatkowo): Homer, *Odyseja* (fragmenty); Dante Alighieri, *Boska Komedia* (fragmenty); Jan Kochanowski, *Treny* (jako cykl poetycki); William Szekspir, *Hamlet*; Juliusz Słowacki, *Kordian*; realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoré de Balzac, *Ojciec Goriot*, lub Charles Dickens, *Klub Pickwicka*, lub Mikołaj Gogol, *Martwe dusze*, lub Gustaw Flaubert, *Pani Bovary*); Franz Kafka, *Proces* (fragmenty); Michaił Bułhakow, *Mistrz i Małgorzata*; Stanisław Ignacy Witkiewicz, *Szewcy*; Bruno Schulz, wybrane opowiadania z tomu *Sklepy cynamonowe*; Tadeusz Konwicki, *Mała Apokalipsa*; Janusz Głowacki, *Antygona w Nowym Jorku*; Sławomir Mrożek, wybrane opowiadanie; wybrany esej Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Zbigniewa Herberta.

Inne lektury obowiązkowe (zgodne z podstawą programową z 2018 r.), do których również można się odwołać w wypracowaniu – zakres podstawowy: *Legenda o św. Aleksym* (fragmenty); *Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu* (fragmenty); Gall Anonim, *Kronika polska* (fragmenty); Jan Kochanowski, *Odprawa posłów greckich*; Piotr Skarga, *Kazania sejmowe* (fragmenty); Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki* (fragmenty); William Szekspir, *Romeo i Julia*; Adam Mickiewicz, *Konrad Wallenrod*; Zygmunt Krasiński, *Nie-Boska Komedia*; Bolesław Prus, *Z legend dawnego Egiptu*; Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*; Stefan Żeromski, *Rozdzióbią nas kruki, wrony…*; Tadeusz Borowski, *Ludzie, którzy szli*; Józef Mackiewicz, *Droga donikąd* (fragmenty); Marek Nowakowski, *Raport o stanie wojennym* (wybrane opowiadanie); Jacek Dukaj, *Katedra*; Antoni Libera, *Madame*; ponadto z zakresu szkoły podstawowej: Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*. **Zakres rozszerzony:** Arystoteles, *Poetyka*, *Retoryka* (fragmenty); Platon, *Państwo* (fragmenty); Arystofanes, *Chmury*; Wergiliusz, *Eneida* (fragmenty); św. Augustyn, *Wyznania* (fragmenty); św. Tomasz z Akwinu, *Summa teologiczna* (fragmenty); François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel* (fragmenty); Michel de Montaigne, *Próby* (fragmenty); Juliusz Słowacki, *Lilla Weneda*; Stanisław Wyspiański, *Noc listopadowa*; Jorge Luis Borges, wybrane opowiadanie.

Lista według podstawy programowej (Dz.U. 2024 poz. 1019) w układzie stosowanym w arkuszach CKE 2025–2026

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Matura 2027 z języka polskiego – poziom podstawowy, arkusz próbny 3 z zasadami oceniania i powtórką

Podgląd pokazał 10 z 30 stron. Pełna wersja: 30 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Oryginalny arkusz próbny matury z polskiego na poziomie podstawowym w formule 2027: 240 minut, 60 punktów, 16 zadań.
- Arkusz 1: test „Język polski w użyciu" (dwa teksty nieliterackie, notatka syntetyzująca, 10 pkt) i test historycznoliteracki (fragmenty lektur, tekst ikoniczny, 15 pkt).
- Arkusz 2: wypracowanie – dwa tematy do wyboru (35 pkt, co najmniej 300 wyrazów).
- Arkusz zawiera listę lektur obowiązkowych w układzie z arkuszy CKE 2025–2026 (także lektury z podstawy 2018, do których wolno się odwołać w wypracowaniu).
- Na końcu: klucz do zadań zamkniętych, zasady oceniania zadań otwartych z przykładowymi odpowiedziami oraz pełne kryteria oceniania wypracowania (35 pkt) z wariantem dla ucznia z dy
- Osobny plik „Wypracowanie PP – kryteria CKE krok po kroku" (5 stron, PDF i DOCX): najważniejsze pojęcia, lektury i konteksty w tabelach, wzorcowe odpowiedzi, najczęstsze błędy i te
- Matura 2027 z języka polskiego: poziom podstawowy 4 maja 2027 r.
- (240 minut, 60 pkt: „Język polski w użyciu" 10 pkt, test historycznoliteracki 15 pkt, wypracowanie 35 pkt, min.
- 300 wyrazów), poziom rozszerzony 20 maja 2027 r.
- (210 minut, 35 pkt – wypracowanie, min.
- 400 wyrazów) – według informatora CKE i komunikatu o harmonogramie z 20.08.2026.
- Arkusz ma 30 stron A4 w PDF i DOCX.
- To oryginalny arkusz, a nie kopia zadań CKE.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/matura-2027-jezyk-polski-podstawowa-arkusz-probny-3